

Lärkfalk och aftonfalk

LÄRKFAK (UNGFÄGEL)

FOTO: JOHN LARSEN

- 1 Undersidan uppfattas som jämnt brun utan tydlig mörk vingbakkant.
- 2 Mörkbrun huvudteckning.
- 3 Vingen ger ett jämnbrunt intryck.

AFTONFAK (UNGFÄGEL)

FOTO: FREDRIK ANMARK

- 1 Undersida med tydligt kontrasterande mörk vingbakkant.
- 2 Ljust huvud med mörkare parti runt ögat.
- 3 Ovansida med tydlig kontrast mellan mindre täckare och vingpennor.

Falkarna bildar en egen artgrupp, och den är spridd över stora delar av jorden – endast på Antarktis saknas den. Diversiteten är stor från den drygt duvhöksstora och i polartrakterna stationära jaktfalken till de blott sparvstora arterna i tropikerna. Bland falkarna återfinns världens snabbaste fågelart, pilgrimsfalken. I Sverige förekommer regelbundet sex falkarter varav fem häckar här.

EN AV DE HÄCKANDE arterna är lärkfalken. Den häckar i stora delar av landet men saknas i norra Norrland. Förekomsten är sparsam och man ser sällan några ansamlingar av lärkfalkar, på sin höjd några stycken som jagar insekter längs en skogskant. Den är en utpräglad flyttfågel som anländer till Sverige i slutet av april. Under september månad lämnar den återigen landet på väg mot övervintringsområdena i tropiska Afrika. Lärkfalken livnär sig på större flygande insekter samt småfåglar som den fångar i flykten. Lärkfalken är en medelstor falk med mörkt grå ovansida och längsstreckad kroppsundersida. Hos

de adulta fåglarna är huvudteckningen mycket distinkt och påminner en hel del om pilgrimsfalkens, med ett kraftigt svart mustaschstreck omgärdat av vitt. Undergumpen och de undre stjärttäckarna är tegelröda hos de adulta fåglarna medan ungfågellarna har en mer krämfärgad ton. De har även en lite mer utsmetad ansikts-teckning, och en lite brunaktig ton på ovansidan.

I SVERIGE HÄCKAR som sagt fem falkarter. Ytterligare en art, aftonfalken, förekommer sällsynt men regelbundet och ses framför allt i maj-juni och augusti-september. Aftonfalken häckar på stäpp och i öppet landskap i östra Europa och vidare österut. Till skillnad från lärkfalken är aftonfalken en social art som häckar i kolonier och även sträcker flockvis. Liksom lärkfalken är aftonfalken en långflyttare med övervintringsområden i södra Afrika. Den adulta hannen är jämnt blågrå med roströd undergump, honan är varmt gulbrun på undersidan med en blågrå ovansida, och dessa dräkter vällar bara bestämningsproblem med amurfalken.

Ungfågellarna däremot har en dräkt som påminner en hel del om lärkfalkens.

Ovansidan är brunaktig, men ger på håll mest ett mörkt intryck. Undersidan är längsstreckad på en beigevit botten och även denna är lik lärkfalkens. Huvudteckningen skiljer sig tydligare. Teckningen i grunden lik, men aftonfalkens hjässa är ljusare än lärkfalkens, så att huvudet ser ljusare ut. Den har också ett mörkare parti runt ögat – man får nästan intryck av att den unga aftonfalken har ögonlappar på sig. En annan viktig karaktär att kontrollera är vingens undersida. Hos lärkfalken är hela vingundersidan ganska jämnfärgad gråaktig. Den unga aftonfalken däremot har en tydligt kontrasterande mörk bakkant där.

BETEENDET ÄR EN ganska användbar ledtråd. Lärkfalken jagar så gott som uteslutande i luften, men kan förstås även ses sittandes. Den ryttlar dock aldrig, något som aftonfalken däremot ofta gör. Likaså ser man mycket sällan lärkfalken sitta på en telefontråd, en sittplats som aftonfalken mer än gärna väljer. **41**